

njujejo točno svoje dolžnosti napram centrali. Zadnji čas se dogaja namreč toliko slučajev, da prihajajo razni delavci posebno iz Kranjske in Štajerske po podpori. NDO. je v nekaterih slučajih dala majhno podporo toda le iz humanitarnih ozirov, dasi dotičniki niso pripadali nobeni podružnici in jim torej podpora tudi ni pristojala. Zato je pa v interesu slovenskega delavstva, da si osnuje po vsej slovenski zemlji podružnice N. D. O., tako, da se potem član obrne lahko v vsakem kraju na posestrimo-podružnico, katera ga v slučaju potrebe tudi lahko gmotno podpre. **Ustanovljate podružnice NDO. in s tem si najbolj pripomorete k sigurnim podporam v slučaju bolezni, brezposelnosti in potovanja v vsakem kraju.**

Podružnice N. D. O. se pozivljajo, da bolj pogosto poročajo o svojem delovanju osrednjemu odboru N. D. O. v Trstu. Nekateri podružnice namreč razven obvestila o občnih zborih in nekaterih shodih, ničesar ne poročajo centrali. Zatorej se tem potom podružnice opozarjajo, da redno poročajo o svojem delovanju osrednjemu odboru, kar le tem potom bo mogel osrednji odbor N. D. O. tudi uspešno razširjati svoj delokrog v korist slovenskega delavstva.

Shodi N. D. O. v Trstu in okolici. Meseca aprila je imela N. D. O. precej večjih in veliko številno manjših shodov. Vsi so bili primerno dobro obiskani, posebno pa oni v Škedenju in pri Sv. Jakobu so bili naravnost impozantni. Kot govorniki so nastopali dr. posl. dr. Rybář, predsednik N. D. O. dr. Kisovec, strokovni tajnik Brantner, dalje Verčon, Škalin, Križmanič, Grebenc itd. Zanimanje za N. D. O. je zelo veliko med slovenskim delavstvom, ki se pridno organizira.

Zveza jugoslovanskih železničarjev. Ko je bila pred približno 5 leti ustanovljena N. D. O. je združevala vse narodno zavedne delavce in uslužbence, pa naj si pripadajo že tej ali oni stroki. Toda sčasoma se je pokazalo, da je v gotovih slučajih to neupravičeno in nikakor ne v korist celokupni stvari. Ustanavljale so se posamezne skupine N. D. O. med katerimi je bila tudi skupina železničarjev. Ta skupina je vedno bolj naraščala, pridobivala članov, tako da je končno postala zelo uplivna, povzročila osamosvojitve in celo odcepitve vseh jugoslovanskih železničarjev združenih poprej v mednarodni dunajski organizaciji. **Ustanovila se je torej Zveza jugoslovanskih železničarjev s sedežem v Trstu.** Ta zveza je od dne do dne naraščala in šteje danes vže na tisoče članov. S tem pa se niso spremenili odnosi napram matični N. D. O. Nasprotno! Isto so ostali vedno prisrčni in danes delujeta Zveza J. Ž. in N. D. O. v najlepšem prijateljstvu in v najlepši slogi skupno kot dve mogočni brat-ski organizaciji v korist svojih članov. Zveza sama, ki ima sedaj svoje podružnice tudi po alpskih deželah, je le v spodbudo N. D. O., ki se sedaj posvečuje še bolj izključno čisto delavskim vprašanjem, dočim nasprotno N. D. O. podpira stremjenja bratske Zveze. Zveza jugoslovanskih železničarjev je edina zares narodna organizacija jugoslovanskih železniških uslužbencev. Glede nekaterih stanovskih vprašanj stoji v koaliciji z drugimi narodnimi stanovskimi železničarskimi družbi. Glavni cilj Zveze je pa seveda pečati se z domačimi razmerami in stanovskimi vprašanji. Zveza je nepolitična, čisto stanovska in strokovna. Kako je Zveza silna je pokazal zadnji občni zbor, ki se je vršil 14. aprila v Trstu, kamor so prihiteli delegatje iz vseh slovenskih dežel. Zato pa je dolžnost vsakega slovenskega železničarja, da pristopi kot član k Zvezi J. Ž. Osrednji urad se nahaja v Trstu ul. S. Francesco d'Assisi št. 2. Informacije se dobivajo istotam.

Delavec proti delavcu! Nikdo bi si ne mislil, da je še kaj takega mogoče in vendar se to dogaja ne le redko ampak prav pogosto, da namreč delavec, organiziran delavec napada

tovariša na delu edino radi tega, ker ne pripada njegovi organizaciji, edino za to, ker si je svobodno po svojem prepričanju izvolil ono organizacijo, katera mu je po narodnosti in stremljenju najbližja. Zadnji čas se dogaja posebno na tržaškem ozemlju taki terorizmi in take lopovščine, da so naravnost v nebo vpijoče in ostudne. In ves ta terorizem, ves ta pritisk uprizarjajo socialni demokratje napram Slovincem, ki ne trobijo v njihov rog, v njihovo politično trobilno, ampak se organizirajo na strokovni narodni podlagi. Največ terorizma stranka hoče po vsi sili, nasilno in zoper lastni nagib posameznika, vsakega zidarja prisiliti, da se vpiše v njihovo politično stranko, češ da drugače ne bo dobil dela. Nekateri taki slučajji so bili prijavljeni centrali N. D. O. drugi pa pristojnim oblastem. N. D. O. se je zato zavzela z vso vmo za stvar, da posveti nekaj več luči v ta terorizem in preskrbi tem novim »valpetom« zasluzenega plačila. Značilno je, da so se tekom zadnjega tedna na nekaterih shodih zidarjev, katere je sklicala N. D. O. po okolici Trsta, zborovalci enoglasno ali pa vsaj v veliki večini in to celo v navzečnosti socialnodemokratskega strokovnega tajnika, da so bili vsi prisiljeni vstopiti v socialno demokratsko stranko in da so to morali storiti proti lastni volji, toda pod pritiskom, ker se jim je sicer žugalo, da ne dobe dela. Čudno torej to socialno-demokratsko bratstvo! Da je to postopanje nesocialno, tega menda pač ni treba povdarjati. Bogzna, ali imajo ti ljudje na misli osebne koristi kaporijonov ali korist delavstva?!

Skupina tehničnega zavoda »Sv. Andrej« N. D. O. se sedaj izmed vseh skupin najbolj razvija. V teku enega meseca je postala tako močna, da jo morajo podjetniki hočeš nočeš upoštevati. Pa tudi socialni demokrati ne morejo brez nje ničesar doseči. V kratkem se napravijo na ravnateljstvo zahteve glede povišanja mezde in nedeljskega počitka. Kakor sedaj stvari stoji, pojmeta v boj obe organizaciji — socialistična in N. D. O. In to je pravilno. V gospodarskem boju, kadar se gre za zboljšanje stanja delavstva, je potreben skupen nastop, ker ena organizacija ne more doseči tega, kar lahko dosežeta obe organizaciji. N. D. O. je v takih slučajih vedno pripravljena skupno nastopati. Ako bodo socialni demokrati opustili tisto gnusno gonjo proti N. D. O., ki delavstvu le škoduje, bo delavstvo s složnim nastopom mnogo doseglo.

Skupina »Prosta luka« N. D. O. je sedaj najmočnejša skupina N. D. O. Marsikaj so delavci že dosegli potom nje, dasiravno ni dolgo temu, odkar se je povzpela na tako visoko. Skupina »Prosta luka« boji torej vsem drugim v vzgled.

Skupina tehničnega zavoda »Sv. Marka« N. D. O. se tudi v kratkem ustanovi. Pred nekaterimi dnevi se je vršil sestanek, na katerem se je izvolil pripravljalni odbor, ki ima nalogo, da vse potrebno pripravi, da se bo čimprej lahko sklical ustanovni občni zbor. Delavci pri sv. Marku so namreč videli, kako agitirajo za N. D. O. tovariši v zavodu pri sv. Andreju, zato so se pa tudi oni poprijeli agitacije. Sedaj bodo začeli konkurirati z agitacijo; vsaka skupina bo hotela biti močnejša, imeti večje število članov. Kaj ni to nekaj lepega? Tako naj bi bilo povsod in naša moč bi z bliskovito hitrostjo naraščala.

Del. glavica: Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. Rez.fond nad K 8,000.000. K 800.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

— 350 —

igrati. Kapitan se je smehljaj. Ko je bil vrč prazen, je poslal po dva druga.

Proti polnoči je izgubil Redon vse srebro; pred vsakim helepadirjem je ležal njegov dobiček. Vno jim je bilo stopilo močno v glavo in oči so jim motno žarele. Kapitan je zopet segel za pas in izvlekel mošnjiček, poln zlata.

— Igrajmo! Pijmo! Ha, ha, vesel sem danes, kaj mi, če vse izgubim!

Ob blesku zlata so helepadirji vsi zaeno pridušeno vzkliknili. Za srebrom cekini! Široko so odpirali oči, kakor bi ne verjeli lastnemu vidu... In zopet so igrali in pili in dobivali.

Bois Redon je postajal od trenutka do trenutka pozornejši in vlekel na ušesa vsak najmanjši šum, ki je prihajal od zunaj. Kraljevski grad bi mogel biti vzlet z bojnimi trušcem dvanajstotica helepadirjev bi to ne vznemirjalo: njih oči in misli so bile vsesane le v zlato.

Ko je odbila ura dve, se je vzdignil nena-doma kapitan in je dejal:

— Dosti tega! Nehajmo, zaspan sem!

Stražniki ga niso razumeli.

— Vina in cekinov nikdar dosti! je zavreškal pijan helepadir in pokrtil svoj kup z dlanjo.

— Končajmo zabavno komedijo, je menil kapitan.

Iztegnil je roko in pometel z enim samim lokom kupčke zlata in srebra izpred kvartopircev pred se. Odpiri je mošnjo in jo zopet nabasal s svojim denarjem. Nato se je obrnil in ne oziraje se na izbuljene oči stražarjev, ki so še vedno plavale v zlatem snu, je zapustil sobo.

— Kraljica je namenila tem bebecem ves ta denar, si je mislil kapitan. Ha, ha, kraljica je v resnici preveč uslužna proti psom. Dobro sem jih nakuril, šeme helepadirske!

Smejalo se mu je samo od srca in veselo žvižgaje je izginil v hodniku.

Ocquetonville, Courthouse, Gcas in Quines so mogli med tem časom, ko se je kapitan zabaval s stražniki nemoteno vršiti svoj posel. Šlo je vse gladko po sreči; v stranski ulici pred obzidjem jih je čakal od polnoči sem močen oddelek vojaštva z nosilnico, ki naj bi vzprejela ugrabljeno.

Cetvorica je pogumno koračila, trdno se držeč za roko proti kraljevi palači. Bili so dobre volje, zakaj nocojšnji popravek je bil zelo zabaven...

Dospevši do palače, so postali oprezní ker zapazati bi jih mogla celo noč po široki domeni krožeča straža in zabavni pohod bi žalostno jenjal na vislicah...

Vstavili so se pred glavnimi vrati in se za vsak slučaj stisnili za obsežne portalne stebre. V tem pa je že pristopila izza vrat postava, zavita v črn plašč.

— Pojdite in sledite mi, je ukazala.

Cetvorica je vztrepetala, zakaj spoznala je v zaviti osebi — Izabelo, kraljico bavarsko!

Šla je naprej. Vodila jih je po dolgih hodnikih, kjer je vladala tema, kakor v rogu; držali so se za roke in čudna groza jih je spreletavala; bali so se kraljice bolj nego živega vruga.

Končno se je ustavila pred nekimi durmi, in rekla:

Sloven. žensstvo, organiziraj se!

Vedno čitamo in govorimo o delavskih organizacijah. Pri vsaki priliki se poudarja, da je dolžnost delavca, da se organizira, ker je prikrajšan na svojih pravicah, ker se mu gode velike krivice. In kaj je z ženskami? Kaj mari delavke nimajo nobenih pritožb glede zapostavljanja in izkoriščanja? Kaj mari one niso prav nič prikrajšane na svojih pravicah, kaj imajo vsega v izobilju kar poželj njihovo srce? Gotovo ne. Služeče ženske — delavke, služkinje itd. — so, lahko odkritosrčno povemo javnosti, še bolj teptane; pravic skoraj nimajo nobenih. Medtem, ko je delavec zvečer, ko konča svoje delo, prost, je služkinja vprežena v delo do ed-najste, dvanajste ure, ali pa še dalje. Ob nede-ljah dobe služkinje komaj dve urici prostega časa, ali pa niti toliko ne. Delavec dela po deset, dvanajst ur na dan in že to je nečloveško, kajti veliko ljudi je na svetu, ki prav nič ne delajo, in vzlic temu lepo živijo; služkinje pa morajo delati po 16, 17, 18 in še več ur na dan. Reklo se bo, da imajo bolj lahko delo in da vsled tega lažje pretrpijo osemnajsturni delavnik. Treba pa je pri tem tudi to imeti pred očmi, da je ženski spol šibkejši od moškega in da so v go-tovih službah ženske še pri težavnejšem delu, kakor moški. Ženska mora biti pa tudi krepka, zdrava in izobražena, ker rodi, če ne so tudi otroci slabi na duhu in telesu in narod mora propadati. Le narodu, ki ima zdravo, krepko in izobraženo žensstvo, je zaginuran razvoj in ob-stoj. Zdrava pa ženska ne more biti, če je ob-sojena na naporno, škodljivo osemnajsturno delo. Tudi nima časa za izobrazbo. Da se temu napravi konec, da se vse to izpremeni na boljše, da se slovensko služeče žensstvo, ki tvori naj-večji del žentstva, povzdigne na višjo stopinjo, se je ustanovila lansko leto v N. D. O. po-sebna **ženska skupina**, ki ima namen, da se vsemu slovenskemu žensstvu, ki je obsojeno na delo, ki mora celo svoje življenje služiti, pribori vse potrebno za dostojno življenje, da se mu

priborijo vse pravice. Skupina slovenskega ženstva N. D. O. šteje precejšnje število članic. Žalibog, da še ni vsaka ženska izpolnila svoje dolžnosti in pristopila k skupini. V Trstu je namreč na tisoče žensk, ki spadajo v organi-zacijo. Do sedaj so včlanjene po večini služkinje. V organizacijo pa ne spadajo samo služkinje, ampak sploh vse, ki služijo kruh, bodisi z rokami ali pa z glavo: delavke v tovarnah, šivilje, uradnice itd. Danes ženska moškemu ni enaka. Pa tudi dosti moških je še, ki tiče glo-boko v predsodkih in celo nasprotujejo ženski organizaciji, češ, ženska naj ostane doma. To je pa napačno. Zakaj naj bi ženska ne smela se bojevati za zboljšanje svoje eksistence! Zakaj naj bi bila vedno staroveška sužnja! Treba bo v tem pogledu temeljite remedure. Moški naj bi šli ženskemu spolu na roko, pomagali naj bi jim pri organizatoričnem delovanju, ker so bolj izkušeni; ženske bodo tudi potem, kadar bo njihova organizacija na nogah, kadar bo močna, marsikaj pomagale moškim: **solidarno bodo z njim nastopale v slučaju potrebe, kadar se bo šlo recimo za velike boje med delavskim in kapitalističnim razredom.** Zeleti bi bilo, da bi se v tem pogledu začelo resno delo, posebno pa, da bi se vse slovenske služeče ženske okle-nile svoje organizacije: **skupine slovenskega ženstva N. D. O.**

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Dva dobra

krojaška pomočnika

za veliko delo sprejme

Fran Pungerčar v Trbovljah
na Štajerskem. 312

Priznано najboljšo slovensko pivo

iz delniške pivovarne Laški trg

se toči v hotelu „ILIRIJA“.

Kavarna je vsako noč do jutra odprta.

Za poletno sezijo priporoča

„Angleško skladišče oblek“, O. Bernatovič,
Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

svojo velikansko izbiro kostumov, lahkih plaščev iz blaga, prašnih plaščev iz listra ter svilnih plaščev za dame vseh najnovejših barv. Najmoderneje obleke, klobuke in slaničke za gospode in dečke po priznано nizkih in solidnih cenah.

Najfinjši ŠPIRIT

iz žita oddaja na debelo od 60 litrov napre po nizki tovarniški ceni veležganjarna 250

M. ROSNER Co.
v Ljubljani, poleg pivovarne „UNION“.

Oblastveno koncesionirana

posredovalnica

za mestno zastavljalnico.

Posreduje za vsa v zastavljajno stroko spadajoče posle. — Pojasnila brezplačno.

FRAN BERGANT
Kolodvorska ulica šte. 6.

TEODOR KORN

poprej HENRIK KORN

pokrivalec streh in klepar, vpeljalec strelodo-vov ter instalater vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Priporoča se p. n. občinstvu za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje streh z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem, z **asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Hatzek**, z izbočeno in ploščnato opeko, lesno-cementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznано solidni izvršitvi. 245

Poprave točno in ceno.